

Vườn quốc gia

Plitvice

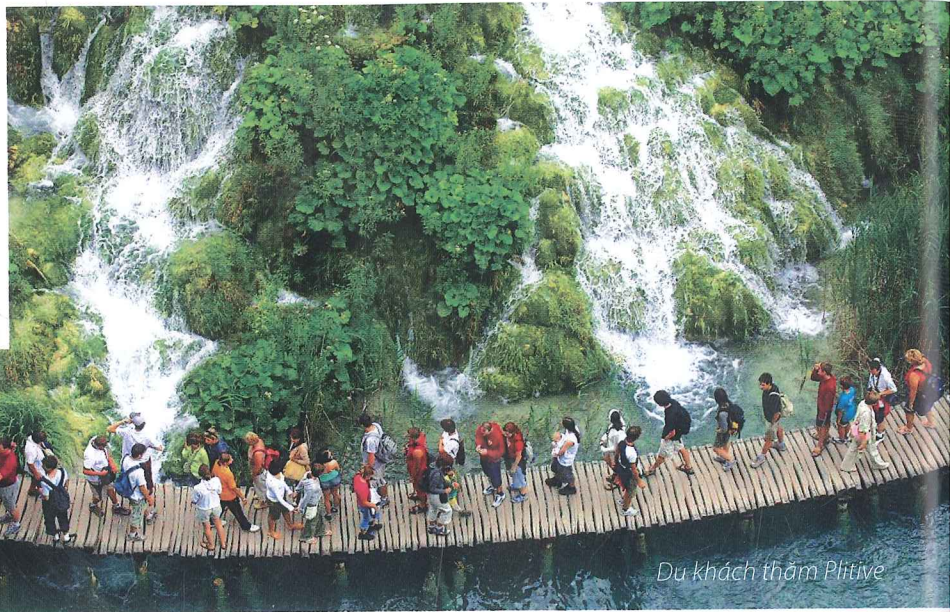
NGUYỄN NGỌC LÂM

ĐƯỢC BIẾT ĐẾN LÀ VƯỜN QUỐC GIA LÂU ĐỜI NHẤT Ở KHU VỰC ĐÔNG NAM CHÂU ÂU VÀ CŨNG LÀ VƯỜN QUỐC GIA LỚN NHẤT TẠI CROATIA, NĂM 1997, KHU VƯỜN PLITVICE NẴM Ở MIỀN TRUNG ĐẤT NƯỚC NÀY ĐÃ ĐƯỢC THÊM VÀO DANH SÁCH DI SẢN THẾ GIỚI CỦA UNESCO. VƯỜN QUỐC GIA ĐƯỢC THÀNH LẬP VÀO NĂM 1949 CÓ DIỆN TÍCH KHOẢNG 296.85KM² NẴM TRONG KHU VỰC MIỀN NÚI TRUNG TÂM CROATIA, TẠI VÙNG BIÊN GIỚI VỚI BOSNIA VÀ HERZEGOVINA. ĐÂY LÀ KHU VỰC KẾT NỐI CÁC TUYẾN ĐƯỜNG BẮC - NAM QUAN TRỌNG, ĐI QUA VƯỜN QUỐC GIA, KẾT NỐI NỘI ĐỊA CROATIA VỚI CÁC VÙNG VEN BIỂN ADRIATIC.

Cá trong vườn quốc gia

Du khách thăm Plitvice

Vườn quốc gia Plitvice mở cửa đón du khách quanh năm. Khu du lịch và tham quan chủ yếu bao gồm các khu vực xung quanh hồ và thác nước, bao gồm: 12 hồ thượng, 4 hồ hạ, suối Plitvica, sông Korana, động Šupljara, quần thể núi đá vôi Karlovci, và các khu rừng nguyên sinh của Čorkova Uvala.

Sở dĩ nơi đây thu hút hàng trăm nghìn lượt khách du lịch mỗi năm đến từ khắp nơi trên thế giới cũng bởi vẻ đẹp hùng vĩ, hoang sơ của những khu rừng, những thác nước và hồ rộng lớn cùng hệ sinh thái động thực vật đa dạng và phong phú.

Hồ ở Plitvice được phân cách bởi các đập tự nhiên nằm trên cao nguyên Plitvice. Thác nước cao nhất là Greal, cao đến 78m. Nước ở hồ xanh trong như ngọc, có thể nhìn xuống tận đáy. Màu nước hồ thay đổi do tác động của ánh sáng mặt trời, do khoáng chất và các vi sinh vật trong nước. Các hồ lấy nguồn nước từ con sông Matica nổi tiếng. Dòng nước chảy qua các núi đá và được lọc qua các lớp mùn cây, vì vậy nước ở các hồ quanh năm trong vắt.

Ở đây có sự hiện diện của các loài đặc hữu, quý hiếm, và các loài được bảo vệ, trong đó nhiều loài được liệt kê vào Sách Đỏ loài thực vật của Croatia và Sách đỏ IUCN về các loài thực vật đang đứng trước nguy cơ tuyệt chủng. Công viên Plitvice được cho là một khu vực thực vật đặc biệt có giá trị không chỉ ở Croatia, mà còn ở châu Âu và thế giới trong đó có loài phong lan đẹp nhất châu Âu. Trong thảm thực vật đất thấp của đồng cỏ ẩm ướt trong công viên, chúng ta có thể tìm thấy loài *Pinguicula vulgaris* - một loài thực vật ăn thịt quý hiếm, cũng như *Utricularia* - cây ăn thịt thủy sản rất hiếm gặp.

Hệ thực vật của công viên không chỉ đa dạng và đặc biệt bởi rừng nguyên sinh

Čorkova Uvala, đầm lầy, Rudanovac và Vrelo mà còn có giá trị quan trọng đối với thế giới động vật rất phong phú ở đây.

Khi đề cập đến thế giới động vật của Vườn quốc gia Plitvice Lakes, loài vật phải kể đến đầu tiên là gấu nâu - loài vật rất điển hình của khu vực này. Tuy nhiên, thế giới động vật rất đa dạng của khu vườn còn lớn hơn và có giá trị nhiều hơn so với "danh tiếng" của loài vật đại diện cho khu vườn.

Vì ở đây môi trường sống dưới nước khá rộng nên các loài động vật không xương dưới nước khá phong phú. Với địa hình sông suối trải dài, loài cua sông và cua suối cũng xuất hiện rất nhiều ở đây. Đối với côn trùng, người ta dành sự chú ý đặc biệt cho nhóm các loài bướm. Số lượng các loài được biết đến theo nghiên cứu hiện nay đã tăng lên 321, trong đó có 76 loài ăn ban ngày, và 245 loài ăn ban đêm. Các nhà nghiên cứu cho rằng con số này chỉ chiếm 40-50% của các loài động vật tiềm năng.

Có khoảng 12 loài động vật lưỡng cư trong vườn quốc gia Plitvice, tuy nhiên loài động vật có xương sống chiếm đa số, trong khi loài bò sát rất ít do mùa đông ở khu vực này dài và có tuyết phủ dày. Cho đến nay, 157 loài chim được ghi nhận là loài có dân số lớn thứ ba trong công viên quốc gia Croatia. Đặc biệt là chim mỏ trắng - một loài chim hiếm, chuyên ăn những loài thủy sản.

Vườn quốc gia Plitvice Lakes cũng là nơi cư trú của 50 loài động vật có vú: sóc chuột, chuột chù, chuột đồng, nhím, chồn thông, chồn sói, heo rừng, và nhiều loài khác. Nghiên cứu gần đây đã xác định có 20 loài dơi sống trong môi trường khác nhau, chẳng hạn như trong các lỗ, hang động, hốc

cây. Những loài có số lượng tương đối cao ở đây là chó sói, nai trứng, hươu đỏ, mèo rừng, rái cá, và tất nhiên là gấu nâu - loài được trao vương miện quý giá của vương quốc động vật Plitvice.

Nghiên cứu khảo cổ học cho thấy rằng, có dấu vết của các khu định cư tồn tại trong khu vực công viên từ thời tiền sử. Người ta cũng tìm thấy tàn tích của một pháo đài của bộ tộc Illyria Japodi.

Vào năm 1896, khách sạn đầu tiên phục vụ 200 khách được xây dựng trên "Velika Poljana". Đây là một tòa nhà một tầng làm bằng đá và gỗ theo phong cách của các tháp canh quân sự biên giới. Năm 1920, khách sạn đã được mở rộng và hiện đại hóa, nhưng năm 1939 đã bị phá hủy trong một đám cháy.

Tính đến năm 1960, khu dân cư, khách sạn và các cơ sở khách sạn rất nổi tiếng đã được xây dựng, thiết kế bởi kiến trúc sư người Croatia, chẳng hạn như Ostrogović, Haberle, Stržić, Horvat, Marohnić và I. Böhm. Thật không may, trong năm 1980 một trong số các công trình đó đã bị phá hủy. Trong cuộc nội chiến, toàn bộ khu vực này bị chiếm đóng, người dân Croatia đã bị trục xuất, toàn bộ nhà cửa bị phá hủy và đốt cháy. Các tòa nhà khác bị hư hại. Tuy nhiên sau này các tòa nhà đều được phục hồi lại.

Các nhà máy thủy công truyền thống và các xưởng cưa vận hành bằng sức nước, đang dần được khôi phục và trưng bày cho khách tham quan.

Tôi còn nhớ rõ cái ngày cảm tử tạp chí nước ngoài có bài viết giới thiệu về Plitvice trên tay và cảm giác hào hứng khó tả khi ấy, đó là lần đầu tiên tôi biết đến Plitvice. Tôi tự

nhủ rằng nhất định phải có một ngày đặt chân tới khám phá "Thiên đường hạ giới", "Thiên đường cho tín đồ đi bộ leo núi" này.

Công viên quốc gia của Croatia được quảng bá rất mạnh mẽ và rộng rãi với thương hiệu "Di sản Thiên nhiên thế giới" do UNESCO công nhận. Plitvice thậm chí còn tuyệt vời hơn cả những gì tôi từng tưởng tượng. Nhưng có lẽ, cách người Croatia làm du lịch là thứ để lại cho tôi nhiều chiêm nghiệm nhất.

Đối với một công viên quốc gia, một thiên đường tự nhiên được UNESCO công nhận là Di sản thế giới, thì việc bảo tồn thiên nhiên và sinh vật là một trong những ưu tiên hàng đầu. Ngoài việc được đầu tư đầy đủ, quy hoạch công viên một cách chuyên nghiệp và rõ ràng thành từng khu cho khách tham quan và bảo tồn đã giúp cho việc quản lý khoa học và tiện lợi hơn rất nhiều.

Đến với Plitvice, du khách có thể hài lòng và yên tâm với những sự hướng dẫn, trợ giúp rất chi tiết và chu đáo. Biển chỉ dẫn có ở khắp nơi, tờ rơi với thông tin rõ ràng luôn sẵn có. Các quầy thông tin được bố trí tại các điểm mấu chốt, nhân viên hướng dẫn nhiệt tình bằng tiếng Anh.

Ngoài việc cung cấp dịch vụ đa dạng, những hình thức khám phá công viên cũng rất phong phú. Khách tham quan có thể chọn đi bộ, leo núi, đi xe đạp, đi xe điện hoặc tàu thủy...

Để đem đến cảm giác thoải mái nhất cho du khách khi tham quan, ban quản lý cũng rất khéo léo bố trí đội ngũ nhân viên của mình. Du khách đến đây đều khẳng định rằng họ có cảm giác thư giãn, thanh bình, an toàn, tự do hơn rất nhiều khi không phải thường xuyên trông thấy bóng dáng của đội ngũ nhân viên chăm sóc, trông coi rừng như nhiều nơi khác - điều thường khiến cho khách du lịch cảm thấy bất an như bị theo dõi.

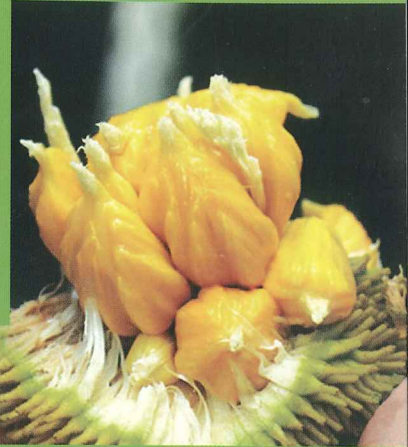
Hệ thống dịch vụ phụ dành cho du khách như quán ăn, khách sạn, nhà nghỉ, cửa hàng bán đồ lưu niệm cũng rất được quan tâm và bố trí khoa học. Các quán ăn có ở hầu hết các điểm dừng chân trên các tuyến tham quan. Đối với khách du lịch có nhu cầu nghỉ qua đêm, hệ thống khách sạn, nhà nghỉ cũng được phân bố xung quanh công viên với hơn 20 cơ sở lưu trú tại các cửa ra. Các cửa hàng đồ lưu niệm cũng được sắp xếp với số lượng và vị trí rất hợp lý.

Một nét độc đáo nữa không thể không kể đến của Plitvice đó là dịch vụ đám cưới trọn gói bao gồm tổ chức, quay phim, chụp ảnh... tại công viên cho các cặp tình nhân.

Có thể thấy rằng điều làm nên thành công của Plitvice đó là cách làm du lịch vô cùng tận tâm, chu đáo, luôn đặt lợi ích của khách lên hàng đầu và sự nhạy bén của ban quản lý công viên.■

BÊN QUẢ CHÍN CUỐI MÙA

▼ NGUYỄN KHẮC PHÊ

B

ắt chấp những đợt nắng hạn do ảnh hưởng hiện tượng El Niño, cây mít bên ngõ nhà tôi vẫn đơm hoa kết trái, chùm dưới xúm xít đeo quanh gốc, chùm trên quả lủng lẳng với những cuống dài buông xuống từ các cành cao. Vào mùa, chỉ mấy ngàn đồng ra chợ là có mít ăn, nhưng quả chín đầu mùa trong vườn đem lại niềm vui không thể tính bằng tiền bạc. Thoạt đầu, mùi thơm thoảng trong gió chiều, khi nong nàn tương đầu ngay cánh mũi, lúc quay đầu tứ phía cũng chẳng hóng thấy hơi hương đầu; rồi khi quả mít được bỏ ra, mùi vàng hươm tỏa mùi thơm "nhức" mũi, miếng ngon nhất dành tặng người bạn quý...

Rồi quả thứ 2, thứ 3 chín...; không còn náo nức, thèm thuồng nữa, nhưng mỗi lần trèo lên cây lại được hưởng niềm vui của người hái quả. Cho đến ngày quả mít chín cuối cùng tôi mới biết người hái quả cũng có lúc buồn. Tôi ngồi nơi chạc cây giầy lát, như không muốn đưa cây dao cắt cuống quả mít nữa, đến hôm nay cắt nốt quả này là chẳng còn gì nữa; chỉ còn một thân cây trần trụi chẳng ai buồn ngược mắt ngó ngang tới. Lưỡi dao vô tình đã khứa vào cuống quả mít. Một dòng nhựa trắng như sữa từ bầu vú bà mẹ ứa ra. Dưới nắng hè, chẳng mấy ngày nữa, cái cuống nâu đã bao ngày cần mẫn truyền nhựa sống, tạo vị ngọt hương thơm cho đời cũng sẽ héo quăn, sạm đen lại như những cuống quả mít cắt lẩn trước. Biết làm sao được! Quy luật tạo hóa mà!

Vào giây phút ấy, tôi chợt để ý đến bà cụ hàng xóm đang quét lá mít rụng bên kia hàng rào. Hình như chiều nào cũng vậy, bà cụ gom lá phơi khô, bắc kiềng nấu một vài ấm nước ở góc vườn, mặc dù trong nhà đã có sẵn bếp điện và con dậu cụ lại vừa sắm bộ bếp ga. Có lẽ bà cụ không chỉ muốn tiết kiệm, mà bếp lửa đỏ gợi cụ nhớ những kỷ niệm nong ấm đẹp đẽ ngày xưa. Ngày ấy, bà cụ hẳn đang là một sức trẻ, ngực căng đầy nhựa sống. Còn hôm nay, nhìn thân hình gầy mảnh, tóp teo của bà cụ, tôi không khỏi liên tưởng đến những cuống mít khô quăn kia. Chỉ khác một điều, bên mấy cái cuống khô quăn, thân cây mít đã lại nhú ra những nụ tròn căng chuẩn bị cho mùa kết trái năm sau; còn bà cụ vĩnh viễn không có gì nảy nở thêm nữa và mỗi ngày một héo mòn hơn; mà đầu chỉ từ hôm nay, từ mấy chục năm trước kia, khi người chồng của bà ra trận và mãi không trở về...■